

Meta Mejju Jibki

Matthew Schembri

Xita, xita, xita. Xita kullimkien.

Kollox beda meta n-nannu gie jghix magħna d-dar. Dik il-ħabta kelli xi ħames snin, naħseb.

Le. Ċerta.

In-nanna kienet għadha kif mietet u ommi ma riedet bl-ebda mod tħallih jgħaddi l-aħħar ftit jiem ta' ħajtu waħdu d-dar, jiġġedded fit-tifkiriet tal-unika mara li qatt ħabb u jissewwed fis-sodda li ftit qabel kienet ta' tnejn.

Tifhimnix ħażin. Ma kienx xi wieħed minn dawk li għax mititlu martu ma ried jaf b'xejn aktar mill-ħajja u tnaffar fih innifsu. Jew ma ried ikellem lil ħadd. Jew iġġennen.

Xejn minn dan.

In-nannu kien baqa' allegruż, jiċċaqlaq ma' kull biċċa mużika li jisma': mill-marċi tal-banda, sar-raċanċ li kienu jitfgħu fuq l-MTV. Baqa' jiċċajta u jidħaq. Baqa' jimmunettja b'kollox u b'kulħadd. Baqa' jaqbadni f'idejh u jgħollini 'l fuq kull darba li nidhol id-dar, u jdawwarni fl-univers tiegħi sakemm inħoss il-friefet itiru fl-istonku u ma nkunx niflaħhom aktar, u nibda nferfer sieqi u ntajjar idejja bl-addoċċ. Baqa' jeħodni l-bandli. Baqa' jixtrili l-ħelu m'għand Karmena. Sofor bi strixxi ħomor ħomor. U meta kont insib ruħi f'xi waħda mill-ħafna ħliqiet tiegħi u ommi, skarnata, kienet tfittex twissih li dakinhar filgħaxija ma kellux jagħtini ħelu bħala kastig, hekk kif kienu jintfew id-dwal kollha tad-dar u kont

nidhol f'soddti, hemm, taht l-imhadda, kont insib il-helu jistennieni. Ghaxra jew aktar. L-għada filgħodu kont dejjem nistaqsih jekk kienx hu li jkun ħalliel li-helu bil-moħbi, allavolja kont inkun naf ir-risposta. Imma n-nannu kulma kien jagħmel kien li jitbissem – dik it-tbissima li qatt ma kienet titlaq 'il wiċċu.

Imma kien baqa' jagħmel xi ħaġa oħra wkoll. Xi ħaġa li kienet twerwirni u ġġegħelni ninfena minn ġewwa u noħlom ikrah billejl sakemm naqbad inwerżaq u nqajjem lil kulhadd.

Xita, xita, xita.

M'ilux qrajt f'*magazine* li rġiel li jkunu esposti għal ħafna sħanat qawwija u pressjonijiet strambi, hemm ċans aktar li jkollhom ulied bniet milli subien. Din il-kurżità ftaħtha ma' Doris jum minnhom waqt li konna fil-bitħa. Imma din qatgħetli fil-qasir. Bħas-soltu qaltli: "Mgħaġġla ħafna, ħil! Għadni rrid immur naqla' l-ħwejjeg minn fuq il-bejt u daqt isir il-ħin biex immur niġbor 'it-tfal mill-iskola! Diġà sar!" Bħas-soltu wkoll, baqgħet bilqiegħda biswiti fuq il-bank ġebli, tħares lejn is-sema blu u tgħodd is-sħab li ma kienx hemm.

Nafli qed nipprova naħrab mill-argument. Assumejt li se jiġri hekk. It-tabib qalli li dan ma kienx se jkun eżerċizzju faċli.

Aħjar inkompli. Irrid inkompli. L-importanti li temmen li jien m'iniex miġnuna. Kont qed nitkellem fuq in-nannu.

Kien jagħmel il-ġranet magħluq f'kamartu u joħloq il-pupi. Pupi taċ-ċeramika, kollha b'għajnejhom ċassi u wċuħ perfetti. Pupi b'għajnejn kannella, vjola, ċelesti. Imma l-aktar b'għajnejn blu, lewn is-sema Maltija f'nofsinhar saġfi, bħall-għajnejn li kellha n-nanna qabel intfew. Proprjament, dawn kienu aktar qishom trabi milli pupi; b'ġisimhom kemxejn imbaċċaċ, rashom zġhira bi ftit li xejn xagħar u mgeżwrin fi lbiesi ċelesti jew roża li n-nannu kien jixtri minn fuq il-monti mingħand wieħed ħabib tiegħu. Imma hu dejjem pupi sejħilhom. U jien, hekk kif nilmaħ waħda minnhom – u f'xi ġurnata mišhuta, xi salt minnhom stivati fuq xi xkaffa minn tiegħu – kont fil-pront nibda nirtogħod u naqta' nifsi.

Kamartu kont niskartaha donnha kienet tarf l-infern. Għaliya n-nannu kien xbieha perfetta, imma hekk kif kont niġi wiċċ imb wiċċ ma' kreatura minn tiegħu, il-biza' kien jirbaħni u xejn ma kien jibqa' jagħmel sens. Ma kontx naf għalfejn kien iħobb joħloqhom daqshekk. U wisq anqas ma kont naf għalfejn dak il-biza' kollu minnhom.

Fi tfuliti, u anke issa stess, ħabbatt u għadni nħabbat wiċċi ma' ħafna biżżeġat. Imma l-ebda minn dawn kollha ma jwerwruni aktar mit-trabi li kien joħloq in-nannu. U anke wara li telaq wara n-nanna, baqgħu jbeżżgħuni. Anzi, aktar minn qatt qabel. Kollha kemm huma kešhin, bla demm, iħarsu lejja b'dawk l-għajnejn tal-ħgieġ.

Xita, xita, xita.

Dalghodu, wara l-*breakfast*, qbadt nippassiġġa u għaddejt minn ħdejn il-kamra ta' Sylvia; waħda anzjana ta' xi sebgħin sena. Għadha kif għalqithom xi ġimgħa ilu, mingħalija. Il-Ħamis kien. Din għandha ħotba kbira fuq daharha li ġggegħelha ma tħarisx lejk meta tkellmek, u tlaqlaq xi ftit ukoll. Ngħid is-sew, għamilt l-ewwel xhur minn kemm ilni ngħix hawnhekk nippreferi niskansaha. Imma Sylvia hija tassew mara minn tagħna u qalbha jkollha tagħtihielek, tagħtihielek bla ma taħsibha darbtejn.

Xhin lemħitni sejħitli. Bħas-soltu kellha fuqha l-libsa sewda bit-tikek orangjo. Tikka ħdejn tikka, dejjem l-istess. Kull tikka f'potha. Bdiet tgedwed xebgħa ismijiet tal-bniet: Naomi, Kirsty, Roselana, Stef, Shanice, Sandy, Mary. Imbagħad talbitni biex nagħtiha xi ftit ismijiet oħra li kienu jogħġbuni, tal-bniet biss. Xejn subien.

It-tfal jien minn dejjem kont inħobbhom; bniet u subien. Dejjem xtaqt li jkolli ħafna tfal, disgħa jew għaxra. Anke aktar.

Meta n-nannu kien jarani nibża' mill-pupi tiegħu biex imbagħad nogħxa nintilef nilgħab u ndur ma' kull tifel jew tarbija li nara, kien jgħidli: "Ibża' minn dawk, binti, u mhux mill-pupi tiegħi! Ara l-ulied ta' vera, dawk kollha problemi jġibu magħhom." Ma kontx nifhem x'kien ikun irid jgħidli eżatt. Naf biss li kont nitwaħħax mill-pupi u nħobb it-tfal. Tfal tad-demm u l-laħam, li jidħqu, jibku, u mhux jiskantaw fix-xejn. U hu kien jibqa' jgħidli dejjem l-istess kliem.

Lil Sylvia semmejtliha l-ewwel ismijiet li ġew fi lsieni u dehret kuntenta.

Imma qabel issoktajt fil-mixi, saqsejtha għalfejn ridithom. B'ċertezza f'leħinha qaltli: "Irrid nagħti isem lil għajnejja. Dejquni t-tnejn li huma bla isem! U min joqgħod mingħajr isem? Imma għadni ma nafx x'se nsemmihom eżatt daqskemm hawn ismijiet tal-bniet sbieħ! Issa ġejt int u semmejtli ruxxmata oħra! Kif ħa jirnexxili nagħżel tnejn biss?"

Ma flahtx inħares lejha aktar. Anke jekk hi ma kinitx qed tħares lejja. Ħriġt 'il barra u tlabt għaliha forsi xi darba tkun aħjar.

Tlabt għaliha u għall-oħrajn kollha. Nithassarha. Nithassarhom ilkoll.

Nara ħafna hawn ġew. Imma jien m'iniex bħalhom. Jien m'iniex miġnuna.

Xita, xita, xita.

Minn mindu kont daqs nitfa, niftakarni nħobb it-tfal. Kont ta' kuljum nixtieq li jkolli tiegħi. U kont nistaqsi u nerġa' nistaqsi.

"Ma, allura, kif jista' jkolli t-tfal?" niftakarni nistaqsiha.

Hi kienet tneħħi l-ktieb li jkolliha f'idha f'dak il-ħin u tipprova tfehemni kif tista'. Dejjem kien ikollha xi ktieb f'idha; kemm jekk waqt li nkunu madwar il-mejda wara l-ikel, jew waqt li kienet tkun qed tgħaddi l-ħwejjegħ. Kienet tħobb taqra ħafna u jien ħriġt bħalha.

"Għadek żgħira wisq, binti."

"Mela mhux vera jiġu bil-vapuri, mamà?"

"Dażgurlile, binti," kienet tgħidli b'ċerta intimidazzjoni. "Il-vapuri huma aħna."

Imbagħad iltqajt miegħu. Kien għad kelli tlettax-il sena. L-ewwel imħabba. U f'kemm ilni ngħid, qatagħli xewqti. Ħariġni tqila u sparixxa.

Dak kollu li kont inħobb niekol qabel beda jdejjaqni. Anke l-ħelu isfar bl-istrixxi ħomor. Beda jkolli ġranet koroh. Niftakarni ngum inneħħi fit-toilet fis-sitta u nofs ta' filgħodu preċiż. Ommi mill-ewwel xammet dak li jien ma kelli l-ebda ħjiel tiegħu. Inqtajt minn ġewwa. Imma kont kuntenta wkoll. Li jkolli t-tfal kienet il-ħolma tiegħi.

Iżda ma kontx qed inqis kollox. Kien lejn l-aħħar ta' Mejju meta sirt naf li kont tqila. Li kont sirt vapur. Ma kinitx għaddiet ġurnata li ma għamlitx xita f'dak ix-xahar.

Xita, xita, xita ...

Imbagħad berqa.

Waħda minn dawki li qabditni b'rasi mhux taħt l-imħadda u ħarġitli qalbi metru 'l barra minn sidri.

"Għandi kancer," qaltli ommi, b'għajnejha suwed jissaportu d-dmugħ. "It-tabib qalli li se jagħmel li jista'. Se jibdieli l-kimo malajr kemm jista' jkun, wara li neħilsu mit-testijiet kollha."

Mietet disa' xhur wara.

U jien wellidt tarbija. Waħdi.

Imma qed nerga' nterraq 'il bogħod minn dak li tassew irrid nitkellem dwaru. U ma nistax nagħmel hekk. Ċoè, nista'. Kollox nista'. Imma aħjar li nkompli u neħles.

Xita, xita, xita.

Xi ġimgħa ilu ddeċidew li joħorġuna ftit sa barra. Mhux l-ewwel darba li għamluha, imma xorta rarità. U ma joħorġux lil kulħadd lanqas.

Haduna sa ħdejn il-baħar. Pat qaltli li l-baħar kellu jagħmlilna tajjeb. U jien għidtilha li jien ma kelli għalfejn immur ħdejn il-baħar magħhom. Stajt immur waħdi. Imma f'dak il-waqt Pawlu qala' l-ikel kollu li kienu temgħuh filgħodu u d-diskursata tagħna waqfet hekk.

Aħna u ġejjin lura hawnhekk għaddejna minn ħdejn xarabank iffullat tfal tal-iskola. Probabbli kienu għadhom kemm jaslu minn xi ħarga. U eżatt kif aħna konna mexjin fuq il-bankina huma bdew neżlin bil-mod il-mod minn fuq tal-linja. Tfal ferhana. Tfal jidħqu. Tfal innoċenti. Xagħharhom kannella, iswed, aħmar, isfar. Għajnejhom jixegħlu.

Sibt id-dmugħ f'għajnejja.

Lit-tabib dejjem ngħidlu li m'għandi xejn. Li m'iniex miġnuna. Imma hu jaqbad ikemmex wiċċu u jħokk geddumu.

Staqsewni ħafna mistoqsijiet. Għamluli ħafna ħwejjeg. Mistoqsijiet li qatt ma immaġinajt li xi hadd se jistaqsini u ħwejjeg li qatt ma immaġinajt li xi hadd seta' jagħmilli. Staqsewni fuq kollox: fuqi nnifsi, xi nħoss, x'naħseb, x'nagħmel, fuq ommi, fuq missieri, xi nħobb, x'ma nħobbx ... Żarmawni minn ġewwa u minn barra. Staqsewni anke jekk in-nannu kienx jabbużani sesswalment! "Il-biżgħat tiegħek għandhom l-għeruq xi mkien," qal fl-aħħar it-tabib tiegħi, "bilfors." U wara ħafna mistoqsijiet, tkerri, ħakk, u ma nafx x'aktar, iddeċieda li dawn l-għeruq kienu f'moħħi. Kienu f'moħħi minn ġuf ommi.

Imma jien m'iniex miġnuna. Qatt ma kont. U qatt ma jien biħsiebni nkun.

L-aħħar darba li kellimni tabib qalli li jekk jirnexxili nagħmel dan l-eżerċizzju nkun għamilt pass kbir 'il quddiem. Issa ma nafx jekk hux biex jeħlil l-iħin. Imma ddeċidejt li nisma' minnu. Għalhekk qed nikteb dan kollu.

Ix-xita ma tridx tieqaf illum.

Ma trid tieqaf qatt.

Michael kien għadu kemm għalaq għaxar xhur. Kont sibt appartamento fil-qalba tar-Russja, fejn ommi kienet tgħid li kien miet missieri meta wellditni.

Habbat il-bieb u mort nara min kien. Raġel, tallab, bejjiegħ, kien min kien. Għajnejja mill-ewwel marru għal idejh. Kien qiegħed iżomm pupa. Waħda li dritt fakkrin ni f'dawk tan-nannu. Għalaqtlu l-bieb f'wiċċu. Ma nafx x'tani dak il-ħin. Nafli kont imwerwra. Mhux imwerwra. Lanqas miġnuna. Agħar min hekk.

Michael kien rieqed fis-sodda tiegħu.

Qegħedt borma mimlija żejt fuq il-cooker. Xgħelt in-nar u ħallejtu jbaqbaq għal kwarta. Stennejt. Imbagħad qbadt il-borma u tikwi kif kienet ħadtha fil-kamra fejn kien hemm iż-żgħir, għadu rieqed. U tfajt iż-žejt kollu fuqu, jagħli kif kien.

Rajtu jbati, jinxtewa, ifittex għal nifsijiet midfuna. M'għamilt xejn ħlief bqajt issummata nħares lejha ... Bla ma ridt, lil ibni bdiltu f'pupu ikrah bħal dawk tan-nannu. Hafna aktar ikrah.

Xita u xita u xita.

Maridtx, emminni. U lanqas ma jien miġnuna. Imma dak il-ħin ... Dak il-ħin ...

Jien biss bniedma oħra, differenti u l-istess bħall-oħrajn kollha.

U reġa' x-xahar ta' Mejju: ix-xahar li ommi semmietni għalih.

Ix-xita ma tridx tieqaf. U mit-tieqa ta' kamarti kulma nista' nara hu ħjiel ta' vapur ħiereg mill-port. Vapur battal, waħdu, qalb salt ħalel imqallba.

Il-bqija, dmugħ u dmugħ u dmugħ u xejn.